

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Enhed/initialer: CME

Sagsnr.: 29847

Dok.nr.: 794933

Den 11. marts 2015

UDKAST

Tale til Samråd H om landbrugets økonomiske situation i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, onsdag den 11. marts 2015

(Det talte ord gælder)

Spørgsmål H

"Ministeren bedes redegøre for den aktuelle meget vanskelige økonomiske situation, som dansk landbrug er i, som følge af bl.a. den russiske handelsboykot og den generelt pressede situation på verdensmarkedet også set lyset af forventningerne til den nærmeste fremtid, således som de er beskrevet i "Prognose for landbrugets økonomiske resultater 2014-2016" og artiklerne "Landbruget ventes at få et blodrødt 2015" og "Jyske Bank-topchef: Landbrug i værste krise i min tid", og i forlængelse heraf bedes ministeren redegøre for sine overvejelser, herunder hvilke initiativer ministeren vil tage samt status på implementeringen af fødevarevækst aftalen fra foråret 2014"

Svar:

Tak for ordet.

Jeg har stor respekt for vores landmænd, der hver dag knokler for at få tingene til at hænge sammen, selvom fremtidsudsigterne kan se svære ud. I øjeblikket er der store udfordringer, men der er også lyspunkter.

På Djursland arbejder der en ung mælkeproducent ved navn Jacob Therkildsen. Han er blevet færdig som agrarøkonom i sommer – i en tid hvor pengene bestemt ikke hænger på træerne.

Men med kapital fra pensionsselskabet AP pension har Jacob kunnet trække i arbejdstøjet. AP-pension har købt kvægejendommen – og Jacob forpagter jorden og står for driften.

Med regeringens lovændring har vi gjort det lettere for flere landmænd at gøre ligesom Jacob. Og det er vigtigt, for der er brug for ny kapital i erhvervet.

Landbruget er presset på indtjeningen, og det kan mærkes i rigtig mange landmandsfamilier.

I regeringen tager vi situationen meget alvorligt, og vi handler!

Vi har senest sikret vores trængte svineproducenter en ekstra håndsrækning.

Siden efteråret har vi arbejdet stenhårdt på at få EU-Kommissionen til at give støtte til midlertidig oplagring af svinekød. En ordning landbruget også har efterspurgt.

Kommissionen har strittet imod, men fra i forgårs er det blevet muligt at søge om støtte til midlertidig oplagring – og der er allerede stor ansøgning fra landmændenes slagterier: Ansøgninger for ca. 5.750 tons pr. i dag til et samlet støttebeløb på ca. 10,7 mio. kr.

Ordningen vil tage presset af markedet og give vores svinekødsproducenter et tiltrængt pusterum.

Og regeringens arbejde for at sikre landbrugets interesser stopper ikke her. Jeg har netop sendt et personligt brev til Landbrugskommisæren med ideer til forenklinger af EU's landbrugspolitik.

Det skal for eksempel ikke være et EU-krav, at eftergrøder *skal* etableres ved frøblandinger. Og det skal heller ikke være sådan, at landmændenes marker *skal* besigtiges ved fysisk kontrol flere gange i løbet af året. Det kan

lyde teknisk, men det er noget, der betyder meget for landmændene i det daglige.

Den økonomiske situation:

Hvad angår landbrugets økonomiske situation, er det store problem en kombination af høj gæld og lave afregningspriser.

Københavns Universitet forventer, at landbrugets samlede indkomst i 2015 bliver negativ med et minus på ca. en halv milliard kr. Det er en nedgang på ca. 6,3 mia. kr. i forhold til 2014.

Nedgangen skyldes primært fald i afregningspriserne på svinekød og mejeriprodukter.

Årsagen er den direkte og indirekte virkning af det russiske importforbud, en stigende produktion i andre verdensdele samt mindre efterspørgsel fra Kina.

Det har presset verdensmarkedspriserne voldsomt nedad, og det har ramt landmændene hårdt.

Landbrugets egne prognoser for 2015 viser, som i tidligere år, en meget stor spredning i driftsresultaterne mellem de bedste og de dårligste landmænd.

Landbruget vurderer selv, at omkring 1700 heltidslandbedrifter er truet økonomisk. Det svarer til ca. 15 pct. af alle heltidsbedrifter.

Disse bedrifter er kendetegnet ved for høj gæld i forhold til indtjening. Samtidig er de typisk belastet af dyr bankgæld og gæld i kreditinstitutter – ofte afdragsfrie lån med variabel rente.

Og netop gældsætningen tynger store dele af landbruget i den nuværende situation.

I midten af 1990'erne lå dansk landbrugs samlede gæld på lidt over 100 milliarder kr. Men i 00'erne eksploderede gælden nærmest.

I 2005 var gælden vokset til ca. 225 milliarder kr., og i 2010 var gælden på svimlende ca. 350 milliarder kr.

Og den voldsomme låntagning var kun mulig, fordi man kunne stille sikkerhed i de store prisstigninger på jord. Og fordi bankerne havde pengene liggende løst i lommerne.

Det er selvfølgelig helt indlysende, at den voldsomme gældsforøgelse i 00'erne ikke er noget, der gør livet lettere for landmændene, når de nu oplever fald i afregningspriser og indtjening.

Regeringsinitiativer:

Fra regeringens side arbejder vi hårdt og målrettet på at hjælpe dansk landbrug videre.

Og det gør vi uden samtidig at kompromittere hensynet til miljø og hensynet til dyrevelfærd, som blandt andet sikrer, at udlandet efterspørger vores produkter i stor stil.

Jeg har allerede nævnt vores arbejde for støtte til oplagring af svinekød – og arbejdet med forenkling af regelsættet for landbrugsstøtten.

Men vi er også opmærksomme på, at landbruget har brug for investeringer her og nu for at udvikle og forbedre produktionen.

Derfor har vi afsat 300 millioner kr. til tilskud til modernisering af stalde og miljøteknologi under landdistriktsprogrammet i 2015. Det kommer både gartnere, kvægavlere, svineproducenter og fjerkræproducenter til gode. Næste ansøgningsrunde åbner her den 19. marts.

Inden for kvægsektoren leverede vi i sommer en bred politisk aftale, hvor vækst, miljø og dyrevelfærd går hånd i hånd. En sektor, som har meldt ud, at de vil kunne producere 65.000 flere slagtekalve og producere en femtedel mere mælk (altså 20 % mere frem til 2020).

Med aftalen blev der sikret et væsentligt investeringstilskud på 104 mio. kr., og i denne måned åbner vi op for yderligere 100 mio. kr. – altså 100 af de 300 mio. kr., vi samlet yder i investeringsstøtte i år.

Ydermere blev vilkårene for opfedning af kalve væsentlig forbedret ved at indføre en ny koblet-støtte på 180 mio. kr. årligt. Fra juli sidste år gælder også, at der skal være mindst én sengebås pr. ko. Det er ikke bare godt for malkekøerne men også for bundlinjen: Bedre trivsel giver mere mælk!

Derudover har regeringen sat fuldt tryk på opfølgningen på Vækstplan for Fødevarer.

Vi har skabt nye finansieringsmuligheder i Vækstfonden og Landbrugets Finansieringsbank.

Landbrugets Finansieringsbank kan blandt andet medvirke til økonomisk rekonstruktion af dygtige og effektive landmænd med for stor gæld. Og nyetablerede landmænd kan nu få særlige etableringslån i Vækstfonden.

Og der er efterspørgsel på de nye lånemuligheder: Siden oktober har Vækstfonden givet tilsagn for mere end halvdelen af midlerne i etableringslåneordningen.

Vi har som nævnt også ændret landbrugsloven, så det bliver lettere at tiltrække eksterne investeringer til erhvervet.

Det kan både på kort og lang sigt være en driver for konsolidering og udvikling af dansk landbrug.

Nu kan midler fra eksempelvis de danske pensionskasser lettere blive investeret i erhvervet. Og herigennem kan landmændene rejse kapital til at udvikle deres bedrifter.

Lovændringen åbner helt nye muligheder for at tænke i alternative ejerskabsformer ved siden af selvejet. Og det er noget, jeg tror meget på.

Selvejet skal forblive – men for de landmænd der kan og vil, er der alternativer. Som i eksemplet med Jacob fra Djursland.

Jeg håber, at de nye muligheder bliver vekslet til innovative partnerskaber og nye forretningsmodeller, der videreudvikler og fremtidssikrer landbruget.

Vi taler om vores vigtigste eksporterhverv, og derfor skal vi også sikre, at dansk landbrugs produkter er at finde på supermarkedshylderne verden over.

Her gør regeringen en stor indsats. I september lancerede vi fødevareklyngens egen eksportstrategi. Og via talrige eksportfremstød gør vi sammen med erhvervet, hvad vi kan, for at åbne døre til nye eksportmarkeder.

Afslutning:

Afslutningsvis vil jeg understrege, at regeringen *vil* landbruget og *tror* på landbruget.

Vi har nogle af verdens dygtigste landmænd, og landbruget er en bærende søjle i vores velfærdssamfund.

Og det skal landbruget blive ved med at være. Men det kræver udvikling med fokus på vækst og indtjening, miljø og klima samt økologi og dyrevelfærd.

Selvom den økonomiske situation er vanskelig i øjeblikket, skal vi holde fast i de langsigtede visioner for fødevareproduktionen i Danmark.

Det er visionsløst at sætte mange års indsats for miljøet og for sikre, sunde og bæredygtige fødevarer over styr på grund af en midlertidig afsætningskrise.

Det er netop de kvaliteter, der skal være med til at bære dansk landbrug om på den anden side af den øjeblikkelige indtjeningskrise.

Tak for ordet.